

Det gjelder
å nå

Millionene

Lederen av MRA
fyller 75 år

sier amerikaneren

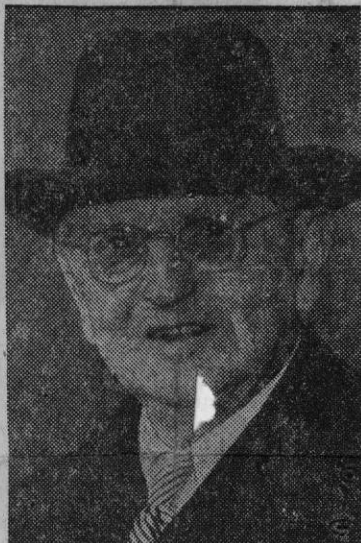
Av lektor
Trygve Mong

Jeg husker hvor spent jeg var den sommerdagen for tre år siden da jeg satt i skinnebusen på veg til verdenskonferansen som Moralsk Opprustning arrangerte i Caux (utt. KA) i Sveits. Jeg visste at Frank Buchman var der, og etter alt jeg hadde hørt om ham, av venner og fiender, så jeg med blandede følelser fram til et møte med ham, eventuelt en personlig samtale. Jeg tegnet et bilde av ham på grunnlag av de bilder jeg hadde av andre åndelige ledere — en maktfull imponerende og betagende personlighet måtte han jo være, mannen som, enten vi nå liker det eller ikke, har skapt en verdensomspennende bevegelse med tilslutning fra alle klasser og alle folk. Den dag dette skrives reiser han omkring i det veldige India med et «team», et arbeidslag på to hundre medarbeidere av begge kjønn — blant dem en del norske — etter innbydelse av indiske statsmenn og regjeringsledere. Den franske regjering har dekorert ham med søreslegionen, og det vest-tyske rike har tildelt ham storkorset av den Tyske Fortjenesteorden. 76 kongressmedlemmer i USA har anbefalt ham til Nobels fredspris. Og jeg husker det lille hvite korset som den japanske borgermesteren i Nagasaka overrakte ham sommeren 1950 — det var laget av et av de få trær som overlevde atom-bombe-eksplosjonen, marginen var uskadd mens treet ellers ble stygt skamfært.

Det uventede hender alltid, slik også nå. Det første møte med dr. Frank N. D. Buchman ble nærmest en skuffelse. Jeg satt og undret meg over den blest det var laget om hans navn, jeg spurte meg selv om det hele var et produkt av masse-suggesjon og en fiffig opplagt reklame, jeg forsøkte å finne en psykologisk forklaring på den nærmest naive begeistring som hans tilhengere omfattet denne mann med.

Jeg så en eldre, vennlig amerikaner på plattformen, varm og svett i den hete julidagen. Det han sa var enkelt og alminnelig, ofte virket det tilsiktet pussig. Men ett trekk slo meg snart: det var en merkelig blanding av konsentrasjon og avspenhet i denne mannen.

Noen uker senere husker jeg en annen episode: det var søndag formiddag, flere hundre mennesker fra hele jordkloden satt samlet i den store møtesalen. Det hadde vært taler av mange menn og kvinner i de mest forskjellige stillinger, jeg hadde med egne øyne sett en høy katolsk geistlig fra

Frank Buchman,
som har hele verden
til arbeidsfelt

Roma sammen med protestantiske prester og en engelsk biskop, det hele hadde et preg av uvirkelighet. Et stort og veltrønet kor hadde sunget sine fengende nummer. Dr. Buchman satt som vanlig på plattformen, han hadde ingenting sagt. Plutselig foreslo han, som den naturligste ting av verden, at forsamlingen skulle sitte stille og lyttende en stund. Han sa det på sin småkoselige måte: «Let's have a quiet time». En besynderlig opplevelse denne søndagsmorgen, med de snødekte Alpene på den andre siden av Rhonedalen. — Sekundene sneget seg av sted. Stillheten var nesten til å ta og føle på, jeg syntes det var ubehagelig og ble desto

mer forbauset da Frank Buchman avbrøt seansen: «Det er vidunderlig å sitte stille slik!»

Hvem er han egentlig, denne Frank N. D. Buchman?

Han er født i 1878 i staten Pennsylvania i U. S. A. Den fjerde juni i år fyller han 75 år og kan se tilbake på et liv av en så eiendommelig og fengselsende karakter at det i en kort biografisk artikkel som denne er umulig å gi noe fullgodt inntrykk av det. Det er skrevet bøker om ham — en av de mest kjente er den fascinerende «Life Changers» av Harold Begbie. Buchman studerte teologi, ble luthersk prest og var leder for den kristelige virksomheten ved statsuniversitetet i Pennsylvania i ti år, til 1915.

Han begynte å arbeide blant forkomne gutter i Philadelphias slumdistrikter — mottok et prestekall til en menighet som disponerte over sytten dollar. Men med sin fantastiske arbeidskraft fikk han snart skapt noe ut av intet. Man vil ikke komme ham inn på livet dersom man ikke hele tiden har klart for seg to drag i hans karakter som kan synes innbyrdes motstridende: han er på en og samme tid mystiker og en meget nøktern realist. — Til kirkehus i Philadelphia fikk han overlatt en hjørnebutikk — det ble «Den gode hyrdes kirke». Arbeidet spredte seg til andre byer — det ble til en hel kjede av hjem for unge menn som levde i uheldig miljø og manglet det nødvendige til et menneskeverdig liv. Men etter fem års virksomhet kom Buchman opp i en alvorlig konflikt med bestyrelsen — de ville drive det hele billig, det ville medføre nedsatte matrasjoner og enden på det hele ble at han sa opp sin stilling og reiste til Europa, overanstrengt og bitter som han var. På denne sin rekreasjonstur var det kan kom til det nordlige England og opplevde et religiøst gjennombrudd. Det var en beskjeden bygdekirke, et ettermiddagsmøte der tilhørerne talte 17 sjeler, deri medregnet den dyktige og ærgjerrige amerikanske presten. Det var en kvinne som talte. Ingen sterke ord, ingen voldsomme virkemidler, men enkel og endefram tale om Kristi kors og om den ene som ga sitt liv til løsepeng for mange. «Det var en lærer jeg kjente vel», forteller han, «det var min kirkes tro, som jeg var oppvokst med, som den dagen ble virkelighet for meg. Jeg var kommet inn i den lille kirken med en delt vilje og et splittet sinn, stolthet, selviskhet og vrangvilje fylte meg og hindret meg i å utføre mitt arbeide som sann prest. Kvinnens enkle tale den ettermiddagen gjorde korset

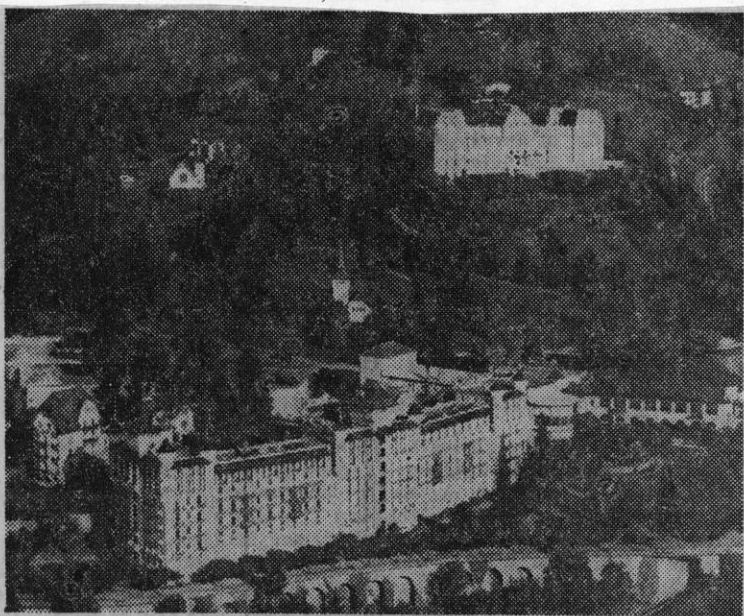
personlig for meg — plutselig så jeg i et syn den korsfestede, — jeg vendte tilbake til mitt losji fylt av en voldsom indre drift til å dele min opplevelse med andre. Hans første skritt var å skrive til bestyrelsen i Amerika som han var kommet i konflikt med — han skrev til samtlige seks medlemmer, et brev som ikke kunne være enklere: «Min kjære venn. Jeg har næret uvilje mot Dem. Jeg angrer det. Kan De tilgi?»

Frank Buchman var nå ikke i tvil om at de omskapende kreftene som hadde virket i hans eget sinn — og

hos andre mennesker som hadde hatt samme opplevelsen — også kunne bli virksomme i folkene: «Nye mennesker, nye nasjoner, en ny verden». Han besluttet å bygge opp en gruppe av kvinner og menn som kunne «forvandle» mennesker og gjennom dem skape en ny verden. I universitetsbyen Oxford vant han noen studenter for sin idé, øvde dem målbevisst opp og reiste snart rundt i landet med dem, holdt møter og talte med mennesker (jeg bruker her Familienbokens ord) for å vinne dem for en aktiv kristen livsform. I 1928 drog den første lille gruppen utenlands med sitt budskap: EN NY VERDEN GJENNOM NYE MENNESKER. Reisen gikk til Sør-Afrika der en konduktør skrev «Oxfordgruppen» utenpå deltaker-

nes sovevogn — og dette tilfellet ble bestemmende for det navn bevegelsen skulle få inntil 1938. I dette året ble det holdt et møte i East Ham i London for 4000 arbeidere. Ved dette høvet uttalte Buchman den sannhet som stadig flere og flere er blitt tvunget til å erkjenne: «Verdenskrisen er i sin grunn moralsk. Landene må oppruste åndelig og moralsk». Fra den dagen er det arbeidet Frank Buchman og hans medarbeidere utfører blitt kalt Moralsk Opprustning, Moral Re-Arament — MRA.

Nå må det medgis at betegnelsen Moralsk Opprustning ikke er ubetinget heldig, særlig uheldig kanskje på vår kant av verden der vi ofte forbinder noe gledesløst og sterilt med begrepet «moral». Vi ser for oss DYDSMØNSTERET, mennesket med det negative livsideal: det gjelder å oppføre seg slik at ingen får noe å si på oss; moralsk og moral har for oss en bismak av fariseisme og selvtrettferdighet. Vi sier Moral, men mener Moralisme. Men det har hendt før at ordene fylles med nytt innhold av mennesker som lever dem på en ny måte. Det epokegjørende ved Frank Buchmans virksomhet er at han har realisert det demokratiske

I Caux i Sveits har Frank Buchman's bevegelse Moralsk Opprustning sitt «treningssentrum». I disse store hotellene møtes hvert år flere tusen mennesker fra alle verdens kanter til konferanser.

menneske, den mennesketypen som vårt demokrati forutsetter, nemlig fellesskapsmennesket — mennesket som vil skape et åpent og tillitsfullt forhold til sine medmennesker. Da må man lære å snakke — fortrolighet og tillit, demokratiets grunnsteiner, kan bare skapes der man villig lar masken falle. Nå finnes det jo dem som er ubarmhjertig åpne, med seg selv og kanskje særlig med andre, men som ikke ønsker å forandre sin livsform. Det er kynikeren.

Skal demokratiet idé virkelig gjøres kreves det mennesker som er villige til stadig forandring, stadig justering av sitt liv etter normer som må være absolutte for å oppnå gjennomslagskraft («ingen av oss vil være i en båt som neste n flyter»), og normene er ærlighet, renhet, uselviskhet, kjærlighet. Er vi trette av dem? Forekommer de oss fortersket? Da er det godt å minnes den engelske forfatter Coleridge: «Vil du gi en fortersket sannhet igjen dens opprinnelige friskhet og glans, så bare omsett den i handling!»

Det faktum at Frank Buchman i dag reiser på kryss og tvers i India understreker et annet karakteristisk drag ved mannen: han tenker strategisk, man finner ham og hans medarbeidere just der hvor kampen tilspisses i øyeblikket, hvor voldsomme krefter kjemper sin innbitte kamp om mennesket — det være seg Vest-Tysklands industristrøk, U. S. A.'s fagorganisasjoner eller Indias våknende millioner. Men nettopp fordi han ser klarere enn de fleste hva kampen egentlig gjelder er han blitt gjenstand for mangt et hatsk angrep — til dels fra innbyrdes motsatt hold.

Det det fremfor alt gjelder om i dag er å engasjere alle mennesker i en plan. Demokratiet trenger en ideologi. Det finnes så meget velvilje, så meget godhet som ikke

blir mer enn spredte tilløp og slett ikke kan stille noe effektivt opp mot den voldsomme naturkraft som den menneskelige egenvilje og egoisme representerer. Med stor rett kan man si at mennesker så vel som nasjoner er innbyrdes splittet og i strid med seg selv. Menneskene er oppdelt i to store leirer: de som gjør noe og ikke vet hva de gjør — og de som vet hva man burde gjøre, men ikke gjør noe. Den sveitsiske forfatter Gottfried Keller uttrykker det illustrerende: Det finnes to typer mennesker — de som går med i prosesjonen, og de som ser på. Man kan ikke gjøre begge deler.

Moralsk Opprustnings verdensomspennende arbeide går kort sagt ut på dette ene: Å engasjere hver enkelt «til å gå med i prosesjonen». Det er dette mål Frank Buchman aldri har tapt av sikte, og som han har viet et langt livs store arbeidskraft. Uanfektet av kritikkyløst hyllest, så vel som av spott og hånsord, har han vært trofast mot sitt kall: å skape en styrke, en målbevisst hær av mennesker som er villige til å bringe personlige offer for å gjenskape de kristne kulturverdier og for å avverge den katastrofe vi alle frykter. Hans eneste kommentar til sitt liv ytret han ved sine foreldres grav i Pennsylvania for noen år siden: «I have been wonderfully led. — jeg er blitt vidunderlig ledet.»

Utklipp av:

Stavanger Aftenblad

3/6-63.